

„.....welnu, de moeder moet geacht worden gestorven te zijn, wanneer de „gewone uitwendige teekenen van den dood zeker zichtbaar zijn.

„Het kan weliswaar zijn, dat ook dan gedurende eenigen tijd de ziel nog met „het lichaam verbonden blijft; maar in het geval, waar het hier om gaat, moet „men zich daarover niet bekommeren; omdat:

„1. over zulk een voortduren der vereeniging in een bepaald geval niets met „zekerheid bekend is;

„2. het geenszins zeker is, dat dan de eigenlijke scheiding van ziel en lichaam „door de sectie wordt verhaast, en

„3. ook al zou dit plaats hebben, toch het eeuwig heil van het kind zou voor- gaan „boven die geringe versnelling van den dood der moeder 1)“.

Deze toelichting laat aan duidelijkheid niets te wenschen over. De katholieke geneesheer kent zijn weg.

Tegelijk komt nu het eigen standpunt van den principieel-onwillige helderder naar voren. „Niet uit eerbied voor de nagedachtenis der overledene onthouden „wij ons, maar op grond van onze volslagen onbekendheid met het afstervings- „proces, dat het leven overvoert in den Dood“. Men vreest dus, of pijn te doen, welke de katholieke vrouw gaarne voor het beoogde doel zou dragen, of den dood te verhaasten (zie boven), of een schijndoode het leven te benemen. Maar en de besproken casus en de schijndood komen zelden voor, het samentreffen van beide derhalve nog veel minder; bovendien wordt het gevaar voor een noodlottige ver- gissing nog verminderd door de omstandigheid, dat de geneesheer waarschijnlijk vooraf met den toestand der patiënte bekend was. Zou het echter ooit gebeuren, dat deze vergissing werd begaan, dan heeft de geneesheer gehandeld uit zuivere motieven; niet om stoffelijk voordeel, om eer of naam, maar uitsluitend om een ander ter wille te zijn, en in die liefde zelve is hij gerechtvaardigd. Het is trouwens de natuurwet die gebiedt: bemin uwen evenmensch als u zelve. Van de kennis dezer wet en het ernstig streven naar haar opvolging geeft KORTWEG herhaaldelijk de duidelijke bewijzen. Van den wetenschappelijken mensch mag verwacht worden, dat hij aan de rede de haar toekomstige plaats zal toekennen boven het gevoel.

Castricum, 26 September 1921.

Y. SCHOONHOFF.

SOCIALE BEMOEIINGEN.

I.

Als no. 1 van de vijf geneeskundigen, bedoeld in het openhartige schrijven van TEN KATE in het *Ned. Tijdschr. voor Geneesk.* van 17 September j.l., bldz. 1470, zij het mij vergund op te merken, het ten zeerste te moeten betreuren, dat sociale bemoeiingen doodloopen door omstandigheden als vermeld in bovengenoemd schrijven. In plaats van het leveren van eenigerlei kritiek, die misschien aanlei- ding zou kunnen geven tot een verwijdering, zou ik TEN KATE willen opwekken tot een krachtige samenwerking, opdat dergelijke mislukkingen worden voorkomen.

Groningen, 21 September 1921.

P. A. VAN LUIJT.

II.

Met verwondering las ik het stukje van KOCH in zake „Sociale bemoeiingen“. Immers komen wij elkaar elken dag op straat tegen en had deze zaak veel sneller mondeling behandeld kunnen worden. Van „gevoeligheid“ „geprikkeldeid“ enz.

1) AERTNYS, Ed. IX, 1918, Lib. VI, Tract. II, Cap. V, art. II, § 1, II: . . . porro, mater mortua cerseri debet, quando signa externa communia mortis certo apparent.

Potest equidem esse, ut etiam tunc per aliquod tempus adhuc anima corpori unita maneat; sed in casu de quo agitur, hoc curandum non est; quum: 1°. de tali permanentia unionis in casu particulari nihil constet; 2°. nullo modo cer- tum sit veram separationem animae et corporis tunc sectione accelerari; et 3°. etiamsi hoc obtineret, tamen aeterna salus infantis praevaleret parvae isti mortis accelerationi matris.

was bij mij geen sprake, evenmin als ik mij lovend of blameerend over het optreden der enquêtrice heb uitgelaten. En hoe ik „het belang van mijn patiënt uit het oog verloren heb” (zooals KOCH mij aanwrijft) begrijp ik ook niet, want ik heb sanatoriumbehandeling aangeraden en toen zij dat niet wilden, patiënt zelf in behandeling genomen.

Mijn bedoeling was eenvoudig met een voorbeeld te illustreeren, tot welke dwaze situaties de sociale bemoeiingen soms leiden, dus niets anders dan „ridendo dicere verum.”

Kampen, 25 September 1921.

W. TEN KATE.

SULFAS CHINIDINI.

Mag ik even de aandacht vestigen op enkele verschillen van opvatting omtrent het gebruik van sulfas chinidini, zooals die nog al eens opgegeven worden, o.a. in het *Geneeskundig Jaarboekje*, met die in het artikel van VAN TILBURG in het *Tijdschrift*-nummer van 24 September 1921?

1°. *Er wordt aangeraden sulfas chinidini niet toe te dienen, indien er duidelijke verschijnselen van compensatiestoornis zijn.*

Bij patiënt B. was een zeer onregelmatige, tamelijk frequente pols, vrij sterk oedeem der beenen, vergroote, pijnlijke lever, slechte diurese, hart sterk vergroot naar links, eiwit in de urine, cylinders in het sediment. Bij patiënt C. zijn er eveneens compensatie-stoornissen, die nog niet geweken waren, toen met het gebruik van sulfas chinidini begonnen werd.

2°. *Het sulfas chinidini mag hoogstens 3—4 dagen gegeven worden.*

VAN TILBURG heeft die grens belangrijk overschreden. Een zijner patiënten krijgt het 13 dagen na elkander. Indien ik goed lees, krijgt patiënt C. het regelmatig, gedurende maanden. Hij wijst er zelfs op, dat de behandeling eerst beginnen moet (na aanvankelijke kleine proefdoseering) op den derden of vierden dag en dat men vooral niet te vlug moet ophouden.

3°. *Per behandeling moet niet meer dan 4 gram gegeven worden (200 mgr. proefgift; indien goed verdragen, volgenden dag 2—3 maal 400 mgr. gedurende hoogstens 3 à 4 dagen).*

Uit hetgeen onder 2 gezegd is, blijkt, dat volgens VAN TILBURG de hoeveelheid per behandeling niet aan een bepaalde grens gebonden is.

Daar ik in de weliswaar weinige gevallen, dat ik het sulfas chinidini toegepast heb, nog al eens onaangename bijwerkingen gezien heb bij een doseering, die veel geringer was dan die van VAN TILBURG, meende ik goed te doen de aandacht te vestigen op de bovenstaande drie punten, die, naar ik meen, afwijkingen zijn van de wijze van toediening, zooals die tot nu gebruikelijk was.

Amsterdam, 25 September 1921.

A. KROPELD.

BERICHTEN.

Wetten, Besluiten, Officiële verslagen, enz..

De prijs van chinine hier te lande.

Den 15den Augustus heeft het lid der Tweede Kamer, de heer ABR. STAALMAN, tot den minister van arbeid de volgende vragen gericht:

1. Is het den minister bekend, dat chinine hier te lande door slechts één fabrikant in den handel wordt gebracht en deze zeer groote winsten er mede behaalt, terwijl de prijs van dit geneesmiddel buitensporig hoog geworden is, zoodat de bestrijding der malaria hierdoor sterk belemmerd wordt?

2. Zoo ja, is de minister dan in staat en bereid tegen dit euvel maatregelen te treffen?

Den 17den September heeft daarop de minister AALBERSE geantwoord, dat het hem bekend is, dat er slechts één fabrikant is, die hier te lande chinine in den handel brengt, te weten de Amsterdamsche Chininefabriek. Deze fabriek levert